

Sygn. akt II Ka 235/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2018r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Marek Konrad

Protokolant: Ewa Pędzich

przy udziale Prokuratora: Andrzeja Luchcińskiego

z udziałem oskarżyciela posiłkowego: J. W.

po rozpoznaniu w dniu: 20.09.2018r.

sprawy: **R. K.**

oskarżonego o popełnienie czynu z art. 300§2kk

z powodu apelacji: obrońcy oskarżonego i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej z dnia 27.04.2018. w sprawie IIK 520/17

orzeka:

I. Zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że na podstawie art. 72§1pkt 4kk zobowiązuje oskarżonego do podjęcia pracy zarobkowej w terminie 2 (dwóch) miesięcy od daty uprawomocnienia się wyroku.

II. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy.

III. Zasądza od R. K. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe za postępowanie odwoławcze w kwocie 140zł w tym kwotę 120zł tytułem opłaty.

Sygn. akt II Ka 235/18

UZASADNIENIE

R. K. został oskarżony o, to, że :

w dniu 16 grudnia 2017r w O. w celu udaremnienia wykonania wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 kwietnia 2017r sygn. akt III P 16/14 z powództwa J. W. o zadośćuczynienie i rentę uzupełniającą, zbył na podstawie aktu notarialnego repertorium A nr 2821/2016 składniki swojego majątku w postaci nieruchomości położonej w obrębie (...) N. gmina wiejska powiat (...) w województwie (...) stanowiącą zabudowaną działkę gruntu oznaczoną numerem ewidencyjnym (...) o obszarze 0,1400ha dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze KW (...), samochodu osobowego marki M. (...), ciągnika rolniczego marki U. (...) o nr rej. (...) 4 Y11, zagrożone zajęciem, uszczuplając w ten sposób możliwość zaspokojenia wierzytelności J. W. w ramach prowadzonego postępowania egzekucyjnego o sygn. MCH Kmp 3/17 przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ostrowi Mazowieckiej

tj. o czyn z art.300 § 2 kk

Sąd Rejonowy w Ostrowi M., wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie II K 520/18

1. oskarżonego R. K. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu a/o czynu i za to z mocy art.300§2kk skazał i wymierzył karę 6 (sześć) miesięcy pozbawienia wolności
2. z mocy art.69§1,2kk i art.70§1kk wykonanie orzeczonej kary warunkowo zawiesił na okres próby lat 2 (dwa)
3. z mocy art.72 § 1 pkt.1 kk nałożył na oskarżonego obowiązek informowania kuratora sądowego o przebiegu okresu próby pisemnie co 6 miesięcy
4. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania wydatki 70 zł i opłatę 120 zł.

Apelację od powyższego wyroku złożył pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego J. W.. Na podstawie art. 425 § 1 i 2 kpk, art. 444 kpk zaskarżył wyrok Sądu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej na niekorzyść oskarżonego R. K. w części dotyczącej orzeczenia w pkt 1,2 i 3. Wyrokowi zarzucił:

- rażąco niewspółmierność kary wymierzonej oskarżonemu w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz winy, wynikająca z orzeczenia zbyt niskiej kary, okresu warunkowego zawieszenia jej wykonania w pkt. 1 wyroku, oraz brak nałożenia na oskarżonego obowiązku wykonywania pracy zarobkowej, co powoduje, że kara orzeczona przez Sąd I instancji jest rażąco łagodna i nieproporcjonalna do popełnionego przez oskarżonego czynu;

Mając na uwadze powyższe pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego wniósł o:

- zmianę wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu kary 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem na okres próby 3 lat, nałożenie obowiązków z art. 72 § 1 pkt 1 kk informowanie kuratora o przebiegu okresu próby oraz zobowiązanie na podstawie art. 72 § 1 pkt 4 kk obowiązku wykonywania pracy zarobkowej.

Apelację złożył obrońca oskarżonego.

Na podstawie art. 425 § 1 i 2 k.p.k. w zw, z art. 444 k.p.k. zaskarżył powyższy w całości na korzyść oskarżonego. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

a) na podstawie art. 438 § 2 k.p.k. obrazę przepisów postępowania mająca wpływ na treść wyroku, a mianowicie:

- art. 7 k.p.k. poprzez bezpodstawne i swobodne przyjęcie przez Sąd, iż na skutek zbycia przez oskarżonego na podstawie aktu notarialnego repetytorium A nr (...) składników jego majątku za które B. K. dokonała na rzecz oskarżonego spłaty w wysokości 25 000,00 zł doszło do ograniczenia możliwości zaspokojenia wierzyciela J. W., mimo iż Sąd nie dokonał ustaleń jakie możliwości zaspokojenia z majątku oskarżonego miałby J. W. gdyby nie dokonanie wskazanej czynności zbycia składników majątku przez oskarżonego, mając na uwadze, iż nieruchomości stanowiąca majątek oskarżonego była obciążana hipoteką oraz fakt iż na oskarżonym ciążył obowiązek alimentacyjny i z tego tytułu wierzytelności miały pierwszeństwo przed wierzytelnością J. W., a ponadto pominięcie w ogóle faktu iż oskarżony otrzymał spłatę z której możliwe było zaspokojenie przez J. W.;

- art. 7 k.p.k. poprzez bezpodstawne odmówienie w części wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego oraz zeznaniom świadka B. K. i w związku z tym błędne ustalenie przez Sąd, iż oskarżony zbywając na podstawie aktu notarialnego repetytorium A nr (...) składniki swojego majątku działał w celu udaremnienia wykonania wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 kwietnia 2017 r. sygn. akt: III P 16/14, mimo iż jak wynika ze wskazanych dowodów znajdujących również potwierdzenie w dowodach z dokumentów oskarżony podejmował te działania w celu podziału majątku wspólnego i w celu zabezpieczenia roszczeń alimentacyjnych;

- art. 410 k.p.k. poprzez nierozważenie wszystkich okoliczności przedmiotowej sprawy, a to okoliczności wynikających z dowodu z dokumentów z akt o sygn: III RC 210/16 z których wynikało, iż oskarżony był na podstawie wyroku zapadłego we wskazanej sprawie zobowiązany do zapłaty na rzecz małoletnich dzieci oraz B. K. alimentów, które to wierzytelności korzystały z pierwszeństwa zaspokojenia przed innymi wierzytelnościami, w tym wierzytelnością J. W.;

- art. 410 k.p.k. poprzez nierozważenie wszystkich okoliczności przedmiotowej sprawy, a w szczególności okoliczności, że oskarżony wskutek zbycia składników swojego majątku dokonał w istocie surogacji składnika majątku w postaci rzeczowej na postać finansową (suma pieniężna), uzyskując tym samym spłatę, która była adekwatna i wprost proporcjonalna do rzeczywistej wartości zbytego mienia biorąc pod uwagę obciążenie nieruchomości hipoteką oraz fakt, iż na podstawie wyroku w sprawie o sygn. akt: III RC 210/16 oskarżony był zobowiązany do zapłaty na rzecz swoich małoletnich dzieci oraz na rzecz B. K. alimentów z tytułu przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny;

- art. 424 § 2 k.p.k. poprzez nienależyte wyjaśnienie podstawy prawnej rozstrzygnięcia z uwagi na zaniechanie odniesienia się do wszystkich okoliczności faktycznych i prawnych związanych z ustawowymi znamionami czynu z art. 300 § 2 k.k. przypisanego oskarżonemu w wyroku oraz okoliczności rzutujących na ocenę stopnia społecznej szkodliwości tego czynu w sposób umożliwiający instancyjne merytoryczne skontrolowanie poprawności rozumowania Sądu I instancji;

b) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę i mających wpływ na treść wyroku poprzez:

- dowolne i oparte jedynie na części materiału dowodowego przyjęcie, iż oskarżony swoim zachowaniem polegającym na zbyciu na podstawie aktu notarialnego repetytorium A nr (...) składników swojego majątku uszczuplił zaspokojenie swojego wierzyciela J. W., podczas gdy należyta analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego nie pozwalała na poczynienie powyższych ustaleń i przypisanie oskarżonemu popełnienia czynów zarzuczonych w akcie oskarżenia.

- błędne przyjęcie, że oskarżony R. K. działał w zamiarze bezpośrednim kierunkowym udaremnienia wykonania wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 kwietnia 2017 r. sygn. akt: III P 16/14 podczas gdy poprzez czynność zbycia na podstawie aktu notarialnego repetytorium A nr (...) składników swojego majątku zmierzał on jedynie do podziału majątku wspólnego, zaspokojenia innych wierzycieli, a to małoletnich dzieci i B. K., którym przysługiwały wierzytelności wynikające z alimentów mające pierwszeństwo przed innymi wierzytelnościami oraz spłaty zadłużenia hipotecznego, jak również na podstawie tej czynności B. K. dokonała spłaty na rzecz oskarżonego w wysokości 25 000,00 zł z której to kwoty pokrzywdzony J. W. mógł zaspokoić swoje wierzytelności;

Mając powyższe zarzuty na uwadze, na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. i art 437 § 1 i 2 k.p.c. obrońca oskarżonego wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie:

- uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego jest nie zasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Odwoławczy dokonał zmiany wyroku jedynie w niewielkim zakresie na skutek apelacji złożonej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego.

Na podstawie art. 423 § 1a kpk w zw. z art. 457 § 2 kpk Sąd ograniczył zakres uzasadnienia do apelacji obrońcy oskarżonego R. K. bowiem wniosek o sporządzenie uzasadnienia został złożony przez obrońcę oskarżonego.

Kontrola instancyjna zaskarżonego wyroku nie potwierdziła zasadności żadnego z zarzutów obrońcy. Wbrew stanowisku skarżącego Sąd I instancji nie dopuścił się żadnych naruszeń, zaś zgromadzony materiał dowodowy ocenił zgodnie ze wskazaniami wiedzy, doświadczenia życiowego i zasadami logicznego rozumowania. W pisemnym

uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wskazał, zgodnie z art. 424 § 1 k.p.k. jakim dowodom dał wiarę i dlaczego nie uwzględnił dowodów przeciwnych. Kontrola instancyjna zaskarżonego wyroku potwierdziła słuszność wniosku o winie oskarżonego R. K. w ramach przypisanych mu czynów.

Skarżący kwestionował nadto ocenę dowodów przeprowadzoną przez Sąd I instancji podnosząc że zgromadzone w sprawie dowody oceniono przekraczając granicę swobodnej oceny dowodów. Przed odniesieniem się do tego ostatniego stwierdzenia należy przede wszystkim podkreślić, że wynikające z art. 7 kpk prawo swobodnej oceny dowodów jest jedną z najistotniejszych prerogatyw Sądu, a zarzut obrazy tego przepisu może być skuteczny tylko wtedy gdy zostanie wykazane że Sąd orzekający oceniając dowody naruszył zasady logicznego rozumowania, nie uwzględnił przy ocenie dowodów wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Z kolei zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia byłby słuszny tylko wtedy gdyby Sąd I instancji oparł swój wyrok na faktach które nie znajdują potwierdzenia w wynikach postępowania dowodowego albo też z faktów tych wysnuł wnioski niezgodne ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego. Takich uchybień Sąd Rejonowy w przedmiotowej sprawie się nie dopuścił, albowiem Sąd ten wskazał dowody na których oparł swoje ustalenia faktyczne, a jednocześnie wskazał przesłanki którymi kierował się odmawiając wiary dowodom przeciwnym.

W istocie Sąd Rejonowy dokonał oceny dowodów w sposób bezstronny, nie przekroczył granic oceny swobodnej, a przy tym uwzględnił zasady wiedzy i doświadczenia życiowego, a swój pogląd na ostateczne wyniki przewodu sądowego przekonująco uzasadnił w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku. Należy zwrócić uwagę, iż materiał dowodowy w sprawie w głównej mierze opiera się na dokumentach których wiarygodność nie jest przez nikogo kwestionowana. Wynika z nich jednoznacznie, iż oskarżony miał świadomość ciężącego na nim zobowiązania względem oskarżyciela posiłkowego. Decyzję do rozdzielności majątkowej z żoną B. K. oskarżony podjął już po wyroku w sprawie III P 16/14, którym to wyrokiem zasądzono zadośćuczynienie i rentę uzupełniającą dla pokrzywdzonego – oskarżyciela posiłkowego J. W.. Oskarżyciel posiłkowy miał pełne prawo egzekwowania swojej należności od oskarżonego, co też uczynił wszczynając egzekucję komorniczą.

Kluczową kwestię w niniejszej sprawie odgrywają daty dokonania przez oskarżonego poszczególnych czynności. Wyrok Sądu Okręgowego w Ostrołęce w sprawie III P 16/14 zapadł w dniu 26 kwietnia 2016 roku, oskarżony jako pozwany w sprawie złożył apelację. Sąd Apelacyjny w Białymostku wyrokiem z dnia 1 grudnia 2016 r. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok. Oskarżony zdawał sobie sprawę, że wyrok jest prawomocny, daje więc J. W. podstawę do egzekwowania należności. W dniu 16 grudnia 2016 r. oskarżony dokonał wraz z żoną podziału majątku, na mocy której nieruchomości współnależąca do oskarżonego stanowiła od tej pory własność żony oskarżonego. Na mocy powyższej umowy żona oskarżonego nabyła również samochód osobowy marki M. (...). Żona oskarżonego dokonała spłaty na rzecz oskarżonego kwoty 25 000 złotych. Zdaniem Sądu Odwoławczego oskarżony zdawał sobie sprawę z faktu działania na szkodę oskarżyciela posiłkowego czym wyczerpał znamiona art. 300 § 2 k.k. Aby wyczerpać znamiona przestępstwa z art. 300 § 2 k.k. należy dokonać takiego rozporządzenia zajętych bądź zagrożonym zajęciem mieniem, aby w efekcie uniemożliwić bądź ograniczyć zaspokojenie wierzyciela.

Egzekucja komornicza została wszczęta, na skutek złożonego przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego wniosku w dniu 12 stycznia 2017 r. - w dniu 18 stycznia 2018 r. Oskarżony dokonał zbycia majątku przed wszczęciem egzekucji. Sąd Odwoławczy podziela stanowisko Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 26 października 2017 r., w sprawie II A Ka 271/17 gdzie Sąd stwierdził, że „ przestępstwa z art. 300 § 2 k.k. można się dopuścić również wtedy, gdy egzekucja dopiero grozi, a więc w okresie kiedy wierzyciel w sposób niedwuznaczny daje do zrozumienia, że postanowił dochodzić swojej pretensji majątkowej w drodze sądowej. Wystarczające jest więc, by składniki majątku były zagrożone zajęciem jeżeli obiektywne, rzeczywiste i bezpośrednie niebezpieczeństwo takiego zajęcia, a więc niebezpieczeństwo, z którym należy się liczyć”.

Bez znaczenia na kwestię zawinienia oskarżonego wpływa okoliczność podnoszona przez autora apelacji, a wskazująca na to, że oskarżony Rafla K. jest zobowiązany alimentacyjnie wobec małoletnich dzieci pochodzących z małżeństwa z B. K.. obrońca podnosi, że zobowiązania alimentacyjne korzystają z pierwszeństwa egzekucji zgodnie z art. 1025 kpc. Jednak skarżący pomija fakt, że oskarżony zdawał sobie sprawę z istniejącego zobowiązania wobec J. W..

Fakt, że wierzytelność alimentacyjna powstała w dniu 2 grudnia 2016 r. (prawomocne orzeczenie o obowiązku alimentacyjnym) nie ma znaczenia dla karnoprawnej oceny zachowania oskarżonego. Dla bytu przestępstwa z art.300§2 kk nie jest wymagane aby w czasie podejmowania przez sprawcę działań wymienionych w tym przepisie (np. w czasie zbywania mienia) istniało już orzeczenie sądu lub innego organu, którego wykonanie sprawca chce udaremnić. Wystarczy aby działania sprawcy podejmowane były wobec mienia, które jest zaledwie zagrożone zajęciem (OSNKW 1998, z.7-8, poz.31). Oznacza to, że wystarczające jest aby wierzyciel w sposób niedwuznaczny dawał do zrozumienia, że postanowił dochodzić swoich pretensji w drodze sądowej, a ponadto aby istniało obiektywne, rzeczywiste i bezpośrednie niebezpieczeństwo zajęcia, a więc takie niebezpieczeństwo, z którym należy się liczyć. Skoro zatem J. W. zainicjował postępowanie w sprawie III P 16/14 to oskarżony doskonale zdawał sobie sprawę z konieczności zobowiązań finansowych jakie wynikną po zapadnięciu wyroku w sprawie.

Oskarżony R. K. wiedział, że wobec niego będzie toczyć się postępowanie egzekucyjne, jako dłużnik nie dokonał dobrowolnej spłaty długu w jakiegokolwiek wysokości. Składnikiem majątkowym, który bez nadmiernych trudności mógł zostać przez komornika ustalony i następnie zajęty, był udział w domu oraz samochodzie. Zbycie udziału w nieruchomości oraz samochodu osobowego pozbawiło wierzyciela J. W. możliwości zaspokojenia się z tego składnika majątkowego. Oskarżony nie przedstawił żadnych innych składników swojego majątku. Słusznie zatem uznał Sąd Rejonowy, że zachowanie oskarżonego było świadomym i celowym działaniem, zmierzającym bezpośrednio do udaremnienia zaspokojenia wierzyciela. Trafnie również wskazuje Sąd Rejonowy, że nawet przy przyjęciu, że wykonana darowizna miała na celu zabezpieczenia przyszłych alimentów, to równowartość udziału w nieruchomości oraz samochodu znacznie przekraczała kwotę alimentów.

Ponieważ wyrok był zaskarżony w całości należało odnieść się to kary wymierzonej oskarżonemu. Wymierzenie kary oskarżonemu kary 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres próby 2 lat nie nastąpiło z naruszeniem art. 53 kk. Sąd wymierzając karę miał na uwadze postawę oskarżonego, rodzaj i charakter dóbr narażonych i zagrożonych przestępstwem, a także rodzaj i postać zamiaru. Kara 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania uwzględnia wszystkie wskazania zawarte w art. 53 kk i jest sankcją sprawiedliwą oraz odpowiednią do stopnia winy i stopnia społecznej szkodliwości czynu.

Analizując sprawę niniejszą pod kątem wniesionych środków odwoławczych, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok i orzekł na podstawie art. 72 § 1 pkt 4 k.k. obowiązek podjęcia przez oskarżonego pracy zarobkowej. Zdaniem Sądu Okręgowego, oskarżony ma możliwość podjęcia pracy zarobkowej – tak w celu uiszczenia należności alimentacyjnych – wszak zasądzonych jak również a nawet przede wszystkim – należności na rzecz pokrzywdzonego. R. K. jest osobą młodą, zdrową w wieku produkcyjnym, powinien więc podjąć starania od zatrudnienie aby regulować swoje zobowiązania finansowe. Jednocześnie obecny stan rynku pracy, pozwala na przyjęcie tezy, iż podjęcie pracy uzależnione jest wyłącznie od wyrażenia takiej chęci. Dodatkową, motywacją dla oskarżonego do podjęcia pracy, będzie możliwość zarządzenia wykonania kary orzeczonej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, w przypadku nie podjęcia pracy w terminie 2 miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Odwoławczy orzekł jak w wyroku.

O kosztach za postępowanie odwoławcze orzeczono na podstawie art. 636 § 1 kpk i art. 2 ust. 1 pkt. 3 i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23.06.1773 roku o opłatach w sprawach karnych Dz. U z 1983 r., nr 49, poz. 223 z późn. zmianami.